

Ravihevosella valmennuksessa ja kilpailutuksessa yleisimmin käytettävät varusteet ja niiden käyttötarkoitus

Mari Määttä

Opinnäytetyö
Joulukuu 2014

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Luonnonvara- ja ympäristöala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) Määttä, Mari	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 12.12.2014
	Sivumäärä 62	Julkaisun kieli Suomi
		Verkkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Ravihevosella valmennuksessa ja kilpailutuksessa yleisimmin käytettävät varusteet ja niiden käyttötarkoitus		
Koulutusohjelma Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Mirja Riipinen		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Hevosten määrä kasvaa jatkuvasti, ja erilaisia hevosalan harrastusmahdollisuuksia syntyy koko ajan lisää. Yksi merkittävä hevosalan suunta on ravihevosien valmennus ja kilpailutus. Hevosia valmennetaan joka puolella Suomea, ja valmentajia löytyy yhden hevosen valmentajista yksiköihin, joissa hevosia on useita kymmeniä, ulkomailla jopa satoja. Hevosilta vaaditaan aina vain parempia suorituksia, jolloin myös niiden varusteiden tulee olla sopivia ja kyseiselle hevoselle parhaan mahdollisen suorituksen mahdollistavia. Varusteita on nykyään paljon tarjolla, ja voi olla vaikeaa löytää valmennettavalle yksilölle sopivat. Opinnäytetyön lähtökohtana oli selvittää hevosilla valmennuksessa ja kilpailutuksessa yleisimmin käytettävät varusteet. Varusteet kuvattiin sanallisesti sekä havainnollistettiin kuvien avulla. Samalla tärkeä osa opinnäytetyötä oli selvittää kunkin varusteen käyttötarkoitus. Hevonen saattaa tarvita ravatessaan tietynlaista apua suoritukseensa, ja oikean varusteen löytäminen helpottuu, kun tiedetään sen vaikutustapa hevoseen. Hevosille löytyi paljon erilaisia varusteita niiden tarpeiden mukaan käytettäväksi. Kotona valmennettaessa varustekokonaisuudet ovat yksinkertaisempia, mutta kun lähdetään radalla kilpailemaan, tulee varusteisiin kiinnittää erityistä huomiota, jotta hevonen pystyy työskentelemään parhaalla mahdollisella tavalla ja tuottaa parhaan mahdollisen sijan, unohtamatta kuitenkaan hevosen hyvinvointia. Kaiken pohjana on terve ja hyvinvoiva hevonen, joka varusteiden avustuksella toimii ajettaessa kotona sekä radalla kilpailuissa, jolloin työnteko on sekä kuskillle että hevoselle mielekästä.		
Avainsanat (asiasanat) Hevonen, ravihevonen, raviurheilu, ravikilpailut, valmennus, hevosen varusteet, valjaat,		
Muut tiedot		

Author(s) Määttä, Mari	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 12.12.2014
	Pages 62	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title The most common equipment for trotter that are used in training and harness racing and their purpose		
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and Rural industries		
Tutor(s) Mirja Riipinen		
Assigned by		
Abstract The number of horses is growing continually and different kinds of hobbies with horses are becoming increasingly common. One of the remarkable trends is the training and racing of trotters. The horses are trained all over Finland and you can find trainers who have only one horse or training units with several dozens of horses, abroad even hundreds of horses. The horses are required to perform better and better all the time which means that also their equipment must be suitable and enable the best possible result. There is a lot of different kind of equipment available but it can be difficult to find the proper ones for the horse that you are training. The starting point of this thesis was to find out the most popular equipment used in horse training and harness racing. The equipment was described verbally and visualized with photos. At the same time the essential point of this thesis was to find out the purpose for all the equipment. The horse may need certain kind of help with trotting and it is easier to choose the proper equipment when we know how the chosen equipment affects the horse. There is different kind of equipment for the horses to meet their requirements. When you train horses in home circumstances, the equipment level is more simple but when you go to the racing track you must pay special attention to the equipment for the horse to be able to "work" in the best possible way and to reach the highest place, without jeopardizing the welfare of the horse. The basic fact is, however, that the horse is well and in good condition and is able to perform well, thanks to the suitable equipment, both at home and track when the "working" is pleasant both for the driver and the horse.		
Keywords Horse, trotter, harness racing, harness race, horse training, horse equipment, harness		
Miscellaneous		

Sisältö

1 Työn lähtökohdat.....	5
2 Yleistietoa raviurheilusta	6
2.1 Suomalaisen raviurheilun historia.....	6
2.1.1 1800-luku.....	6
2.1.2 1900-luku.....	7
2.1.3 2000-luku.....	9
2.2 Raviurheilua muualla maailmalla	9
2.3 Ravihevosen varusteista ulkomailla	10
3 Ravihevosen varusteet ja niiden käyttötarkoitus	11
3.1 Yleistä.....	11
3.2 Varusteiden valvonta ravikilpailuissa	12
3.3 Valjaat ja valjaiden osat	13
3.3.1 Silat.....	13
3.3.2 Rintaremmi	15
3.3.3 Mahavyöt.....	17
3.4 Suitset	17
3.5 Kuolaimet.....	20
3.6 Obersekit.....	25
3.7 Muut sekit	28
3.8 Kitaraudat	31
3.9 Silmälaput ja muut pään varusteet	36
3.10 Jalkojen suojaus ja muut jalkojen varusteet.....	42
3.11 Montè eli raviratsastus.....	50
3.11.1 Yleistietoa montèsta	50
3.11.2 Montèn varusteet	50

4 Pohdinta	54
Lähteet	56
Liitteet	61
Liite 1 Haastattelu	61

Kuviot

Kuvio 1. Suomenhevosori Kirppu.....	7
Kuvio 2. Suomenhevosori Murto	8
Kuvio 3. Hevosella ravihobblesit eli jalkavaljaat	11
Kuvio 4. Ravihevonen 1940-luvulla. Eri-Aaroni.	11
Kuvio 5. Perinteisen valjastuksen silat(aisaremmit)	13
Kuvio 6. Pikalukolliset silat	14
Kuvio 7. Pikalukon toiminta.....	14
Kuvio 8. Kärryt kiinnitettyinä	14
Kuvio 9. Aisa ja aisaremmi	15
Kuvio 10. Y-rintaremmi/ristirintaremmi	15
Kuvio 11. Suora, nahkainen ja ohut rintaremmi.....	16
Kuvio 12. Leveä rintaremmi pitkillä liinoilla	16
Kuvio 13. Liinojen kiinnitys	16
Kuvio 14. Mahavyö remmivaljaisiin	17
Kuvio 15. Mahavyö pikalukkosiloihin	17
Kuvio 16. Suitset.....	18
Kuvio 17. Meksikolainen turparemmi	18
Kuvio 18. Kaksiosainen turparemmi	19
Kuvio 19. Mustalaisriimu/irtoturpahihna.....	19
Kuvio 20. Nivelkuolaimia, keskellä suorakuolain	21
Kuvio 21. Bristolkuolaimia, alhaalla nivelkuolain	21
Kuvio 22. Puoltajankuolain	22
Kuvio 23. Crescendo kuolain	23
Kuvio 24. Crescendo sovitettuna	23

Kuvio 25. Frisco june kuolain	23
Kuvio 26. Järvsöfaks kuolain	24
Kuvio 27. Sienikuolain	24
Kuvio 28. Leikkiketju sovitettuna	25
Kuvio 29. Obersekin takaosa	26
Kuvio 30. Obersekin etuosa	26
Kuvio 31. Liukusekki/automaattisekki	27
Kuvio 32. Ranskalainen automaattisekki.....	27
Kuvio 33. Niskasekki.....	28
Kuvio 34. Kitaraudallinen raymond sekki	29
Kuvio 35. Leukalenkilinen raymond sekki	29
Kuvio 36. Fran O`Mara sekki sovitettuna	30
Kuvio 37. Kanadansekki.....	30
Kuvio 38. Kanadansekki.....	31
Kuvio 39. Suora kitarauta	31
Kuvio 40. Burch kitarauta	32
Kuvio 41. Hungton kitarauta.....	32
Kuvio 42. Jenkkirauta, umpinainen lusikkaosa	33
Kuvio 43. Jenkkirauta sovitettuna.....	33
Kuvio 44. Jenkkiraudanremmi	34
Kuvio 45. Mckerron kitarauta	34
Kuvio 46. Crabb kitarauta kahdella tangolla	35
Kuvio 47. Crabb kitarauta sovitettun	35
Kuvio 48. Nivelletty kitarauta	35
Kuvio 49. Nivelletty kitarauta sovitettuna.....	36
Kuvio 50. Kokolaput	37
Kuvio 51. Puolilaput	37
Kuvio 52. Vedettävät kokolaput	37
Kuvio 53. Murphy lappu	38
Kuvio 54. Teddykarvainen turpahimmennin	39
Kuvio 55. Korvahuput.....	40
Kuvio 56. Silmäverkko	40

Kuvio 57. Pääverkko	40
Kuvio 58. Normaali päätanko	41
Kuvio 59. Kuminen kieliläppä	42
Kuvio 60. Vee rauta	42
Kuvio 61. Polvisuojat	43
Kuvio 62. Takajalan säärisuojat	43
Kuvio 63. Kainalosuojien remmejä	44
Kuvio 64. Kainaloa suojaava osa	44
Kuvio 65. Vas. painoputsi, oik. tavallinen putsii	45
Kuvio 66. Skalpparit koukulla.....	45
Kuvio 67. Häntärauta	46
Kuvio 68. Häntärauta sovitettuna	46
Kuvio 69. Potkuremmi	47
Kuvio 70. Kuminen kiinnitysremmi	47
Kuvio 71. Ilmanvetosuoja	48
Kuvio 72. Putki hevosen leuan alla	48
Kuvio 73. Hännänsidontaremmi	49
Kuvio 74. Kiintomartingaali	49
Kuvio 75. Baucher kuolain	51
Kuvio 76. Kankikuolain	51
Kuvio 77. Kankikuolain ja nivelkuolain sovitettuna	52
Kuvio 78. Pelham kuolain (deltaohja ympyröity)	52
Kuvio 79. Olympiakuolain.....	53
Kuvio 80. Montè satula	53

1 Työn lähtökohdat

Raviurheilu on yksi suosituimmista ja seuratuimmista urheilun aloista Suomessa. Raviharrastus tarjoaa monipuolisesti harrastusmahdollisuuksia ja työpaikkoja sekä se voi toimia pelkkänä mielenvirkistyskeinänä. Ravihevosten parissa voi toimia muun muassa hevosten hoitajana, valmentajana tai ajajana ravikilpailuissa. Myös pelkkä ravihevosen osaomistajuus voi tuoda paljon iloa, kun pääsee seuraamaan hevosen kehitystä. Suomessa raviurheilussa tutumpia ovat kärrylähdöt, mutta monteakin eli raviratsastusta harrastetaan jonkin verran. Raviurheiluun kuuluu myös vedonlyönti eli totoaminen.

Jotta hevonen pystyy tekemään mahdollisimman hyvän suorituksen, tulee hyvin monien asioiden olla kunnossa. Ravihevosen suorituksen tulee olla nykyään niin huippuluokkaa ja taso kovenee koko ajan, joten kaikkien hevosen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien asioiden tulee olla asiantuntevasti suunniteltu. Hevosen hoidon, valmennuksen ja varusteiden tulee olla kunnossa. Ruokinnan tulee olla hevoselle oikein suunniteltu, hevonen tulee hoitaa hyvin valmennuksen ja kilpailutuksen aikana ja sen jälkeen, valmennuksen tulee olla hevosen ikään ja kuntoon suhteutettuna oikea, hevosen sairastuttua tai muuten kipeydyttyä se täytyy hoitaa.

Mutta myös suuri painopiste on hevosella käytettävät varusteet. Niiden tulee olla hevoselle oikean kokoiset ja ne eivät saa aiheuttaa kipua. Valmentajan/ajajan tulee tietää, minkälainen varuste sopii kyseiselle hevoselle ja minkälaista ei kannata edes kokeilla. Opinnäytetyön tavoitteena olikin saada aikaan kattava raportti ravihevosella yleisimmin käytettävistä varusteista, kun hevosta valmennetaan ja kilpailutetaan.

Varusteilla pystytään myös auttamaan hevosta parempaan suoritukseen ja valmentajan tulisi tietää, minkälaisesta varusteesta voisi olla apua. Tärkeä selvityksen kohde olikin, miksi ja miten kyseistä varustetta käytetään. Moni käyttää hyvinkin runsaasti hevosellaan varusteita, mutta tietävätkö läheskään kaikki, mikä on varusteen oikea vaikutus/käyttötapa ja onko se oikeasti tarpeellinen kyseisellä

hevosella. Olisi hyvä, että hevosalan ihmisillä olisi jokin tietolähde, kun ongelmana on oikean varusteen löytäminen. Opinnäytetyöstä onkin tarkoitus sellainen tulla.

Monista lähteistä voi löytää laajatkin luettelot erilaisista varusteista, mutta harvemmin niistä on kerrottu minkälaiselle hevoselle se sopii ja miksi sitä käytetään. Varusteiden myyjätkään eivät aina osaa auttaa, sillä he eivät välttämättä tiedä varusteen oikeaa käyttötarkoitusta. Opinnäytetyön tavoitteena oli olla apuna kyseisissä tilanteissa.

Opinnäytetyö koostuu alussa yleisestä tiedosta raviurheilussa. Teksti painottuu lähinnä suomalaiseen raviurheiluun ja sen historiaan. Varusteita hahmotetaan lukijalle selkein kuvin ja tekstein.

2 Yleistietoa raviurheilusta

2.1 Suomalaisen raviurheilun historia

2.1.1 1800-luku

Suomessa raviurheilun alkutaival alkaa jo 1800-luvulta. Turussa sijaitsevalla Aurajoen jäällä ajettiin kilpaa jo vuonna 1817, mutta näitä ajoja ei laskettu varsinaisiksi kilpailuiksi, sillä matkan mittaamisessa ja ajan ottamisessa ei ollut oltu kovinkaan tarkkoja. Varsinaiset ensimmäiset ravikilpailut olivat Kuopiossa Kallaveden jäällä pidetyt ”kiista-ajot”. Tämä tapahtui 14.12.1850. Kilpailuoikeus oli vain oreilla ja tammoilla. Juoksun tuli olla ehdotonta ravijuoksua ja ajovitsan käyttö oli kielletty. Ravattava matka oli tuolloin 2612 kyynärää, joka metreissä on 1551. Palkintona voittajalle oli luvassa 25 rupian palkinto. Näistä ajoista lähti kehittymään suomalainen raviurheilu. (Aaltonen, Haljoki, Korkala, Länsiluoto, Norvela, Olamo & Raevuori 1982, 12.)

Valtionajot alkoivat 1860-luvulla. Valtio halusi osallistua palkintojen maksuun Hämeenlinnan raveissa vuosina 1865-1867. Tästä kymmenen vuotta eteenpäin ja valtio osallistui jo muidenkin paikkakuntien ravipalkintojen rahoittamiseen. Apua saatiin muun muassa Kokkolan, Mikkelin, Oulun, Jyväskylän ja Turun raveihin. Yksi kilpailu oli nimeltään suuri orikilpailu. (Aaltonen ym. 1982, 12.)

Ravikilpailuissa ajettavat matkat vaihtelivat suurestikin, joten vuonna 1875 julkaistiin uudet ohjesäännöt, joiden mukaan raviradan tulee olla soikeanmuotoinen ja virstan pituinen eli 1069 metrin pituinen. Rata kierretään kilpailussa kolme kertaa. Pikkuhiljaa raviennätykset alkoivat nopeutua ja palkinnot kasvaa. Yksi uusista suuremmista kilpailuista olivat orikilpailut, jotka järjestettiin ensi kertaa Hämeenlinnassa. Voittajalle palkinnoksi luvattiin jopa 1000 markkaa. Näissä kilpailuissa voittajaksi selviytyi vuonna 1888-89 ja 1891 ori Kirppu (ks. kuvio 1). (Aaltonen ym. 1982, 12-13.)

Kuvio 1. Suomenhevosori Kirppu

(Kirppu n.d.)

2.1.2 1900-luku

Vuoteen 1907 asti ravia saatiin ajaa myös niin sanotuilla sekarotuisilla hevosilla, sillä tuolloin kilpailuihin sai osallistua kaikilla Suomessa syntyneillä hevosilla. Useilla hevosilla kun ei ollut puhtaasti suomalainen suku. Vuodesta 1907 eteenpäin uusien valtion ajoja koskevien sääntöjen mukaan valtion ajoihin sai osallistua vain puhdassukuisilla suomenhevosilla. Tuolloin alettiin pitää myös kantakirjajärjestelmää. (Aaltonen ym. 1982, 13-16.)

Suuren orikilpailun rinnalle tulivat vuonna 1913 kuninkuusravit. Matka oli 3000 metriä ja ensimmäinen ravikuningas oli ori Peikko. Murto (ks. kuvio 2) alitti ensimmäisenä suomenhevosena kilometrin ajassa 1.30. Vuonna 1928 alettiin puhua totalisaattori pelaamisesta ja vedonlyönti aloitettiin. Ensimmäisen kerran totalisaattori ravit järjestettiin Helsingissä. Vaikka ilma oli ollut tuulinen ja kylmä, totomyyntipaikalle kasvoi pitkät jonot. Tästä alkoi Suomessa toton pelaaminen. (Aaltonen ym. 1982, 16-17.)

Kuvio 2. Suomenhevosori Murto

(Murto n.d.)

Sotien jälkeen 1940-50 lukujen taitteessa oli raviurheilun hienointa aikaa. Kansa tuli katsomaan, kun hevoset Eri ja Eri-Vili ravasivat ja kuninkuuskilpailuissa Akapeetus hallitsi ja rikkoi ennätyksiä. Ravihevosten määrä oli kuitenkin suhteellisen pieni (2000-3000 kpl) verrattuna koko Suomen hevospöörään noin 400 000. Hevosia tarvittiin työajoissa ja vain harvoilla oli mahdollisuus harrastaa raveissa käyntiä. (Aaltonen ym. 1982, 17.)

1950-luvulla raviyleisömäärä ei lisääntynyt odotetulla tavalla. Uudistuksia kaivattiin sekä raviratojen palveluihin ja kuntoon että itse ravikilpailuihin. Asia, joka kiinnosti suomalaisia, olivat naapurimaassa raveissa käytetyt lämminveriset. Vuonna 1955 yleisöä matkasikin Kypylän raviradalle sankoin joukoin, sillä kilpailuihin osallistui 15 neuvostoliittolaista hevosta. Nämä hevoset, rodultaan orlovit, voittivat kaikki kansainväliset lähdöt täysin ylivoimaisesti. (Aaltonen ym. 1982, 18.)

Vuonna 1960 tuli muutos, jonka mukaan suomalaisten omistamilla lämminverisillä on oikeus osallistua ravikilpailuihin. Yksi ensimmäisistä lämminverisistä, joka osallistui kilpailuihin, oli Urho Kekkosen lahjaksi saama orlovari Lento. Tästä alkoi lämminveristen kilpailutus Suomessa ja jo pian niille järjestettiin omat sarjansa. (Aaltonen ym. 1982, 22-23.)

2.1.3 2000-luku

2000-luvun alussa syntyi Fintoto Oy Hippoksen yhtiöittäessä pelitoimintansa ja pelejä alettiin yhä enemmän pelata etäpeleinä ja internetissä. Hevosten tuonti keskittyi lähinnä Ruotsista sekä Pohjois-Amerikasta tuotuihin hevosiin. Kilpailevien hevosten määrä vaihteli 8000-9000 hevosen välillä. (Pesu 2008. 202-204.)

2010-luvulla raviurheilua harrastaa tai seuraa vuosittain 200 000 ihmistä (v. 2013). Harrastevalmentajia on noin 7000 ja ammattivalmentajia 160. Hevosten kokonaismäärä Suomessa on noin 75 000. Yleisöä raviradoilla kävi 720 000 ihmistä vuonna 2013. Suurin ravitapahtuma oli tuona vuonna Kuopion kuninkuusravit, jotka keräsivät yli 50 000 katsojaa. (Hevosalan tunnusluvut 2013, 4, 5, 20.)

2.2 Raviurheilua muualla maailmalla

Raveja ja totoamista harrastetaan ympäri maailman. Arvostus raviurheilua ja varsinkin sen suurkilpailuja kohtaan vaihtelee suuresti. Euroopassa arvostetuimmat kilpailut ovat Prix d`Amerique ja Elitloppet. Elitloppet järjestetään Ruotsin Solvallen raviradalla toukokuun lopulla ja siitä on kehittynyt yksi tärkeimmistä sprintterikilpailuista. (Aaltonen ym. 1982, 361.)

Ensimmäiset **Elitloppet**-kilpailut järjestettiin vuonna 1952. Tuolloin kilpailun voittosumma oli 30 000 kruunua, joka oli aikaan nähden korkea. Elitloppet mahdollisti kuuluisien hevosten saapumisen kisaan, ja kiinnostus ruotsalaista raviurheilua kohtaan kasvoi. Alussa kilpailut olivat yksipäiväiset, mutta vuodesta

1977 eteenpäin kilpailut alettiin järjestää kaksipäiväisinä. Ensimmäinen suomalaisomisteinen hevonen, joka sai kutsun Elitloppettiin, oli Martti Keskinen ajama R. A. C. Tämä tapahtui vuonna 1976. (Aaltonen ym. 1982, 362.)

Prix d`Amerique ajetaan tammikuussa Ranskassa Vincennesin raviradalla.

Ensimmäinen Prix d`Amerique järjestettiin vuonna 1920. Alussa matkana oli 2500 metriä ja lähtö ajettiin nauhalähetystenä. Vuonna 1930 matka muuttui 2600 metriin ja ennestään kilpailussa pärjännyt joutui lähtemään 25 metrin tai pidemmältäkin takamatkalta. Kilpailua on pidetty raskaana lähinnä melko suuren radan korkeuseron takia. Ero on kaikkiaan 12,3 metriä eli radalla on ala- ja ylämäkeä mikä erityisesti rasittaa hevosta. Etenkin vuosi 1979 oli suomalaisille tärkeä, sillä tuolloin Charme Asserdal sekä toinen suomalaishevonen Uno Boy matkasivat Pariisiin. Menestystä ei kuitenkaan tullut laukkojen takia. (Aaltonen ym. 1982, 368-369.)

Ulkomailla raviurheilu on melko samantyylistä kuin Suomessa, mutta poikkeaviakin asioita löytyy. Peitsi (passi) on askellaji, jossa hevosen samanpuoleiset jalat liikkuvat eteen ja taakse samaan aikaan. Peitsi on askellajina hieman nopeampaa kuin ravi. Suomessa ravikilpailuissa hevosen tulee ravata puhdasta ravia ja peitsaava hevonen hylätään väärän askellajin vuoksi. Pohjois-Amerikassa peitsaaminen taas on sallitua ja siellä siinä kilpaillaan omissa lähdöissä. (Aaltonen ym. 1982, 388.)

2.3 Ravihevosen varusteista ulkomailla

Pääsääntöisesti raviurheilun varusteet ovat vastaavanlaisia ulkomailla, kuin Suomessa. Poikkeuksiakin löytyy maan mukaan eli meillä kielletty varuste voi olla sallittu jossain muualla. Yksi esimerkki on peitsareilla käytetyt ravihobblesit (ks. kuvio 3). Hobblesien eli jalkavaljaiden on tarkoitus auttaa peitsaavaa hevosta pysymään peitsillä. Suomessa peitsaus on hylkäävä askellaji, joten ravihobblesiakaan ei meillä sallita eikä myöskään tarvita. (Peitsari 2011.)

Kuvio 3. Hevosella ravihobblesit eli jalkavaljaat

(Hopples n.d.)

3 Ravihevosen varusteet ja niiden käyttötarkoitus

3.1 Yleistä

Ravihevosilla käytetään hyvinkin erilaisia varustekokonaisuuksia sen mukaan millainen hevonen on. Varusteiden tärkein osa eli perusvaljaat ovat ravihevosen valjastuksen lähtökohta. Perusvaljaiden lisäksi hevosella voidaan käyttää lisävarusteina esimerkiksi silmälappuja, erilaisia obersekkejä ja kuulaimia. Osaava valmentaja löytää hevoselle sopivat varusteet ja tietää, mitä varustetta tulee käyttää missäkin ongelmassa. Varusteet ovat kehittyneet raviurheilun alkua ajoista (ks kuvio 4). (Pesu 2008, 126.)

Kuvio 4. Ravihevosen 1940-luvulla. Eri-Aaroni. (Eri-Aaroni n.d.)

3.2 Varusteiden valvonta ravikilpailuissa

Ravikilpailuissa on säännöt hevosen valjastusta ja varusteiden käyttöä varten. Jos valjakolla havaitaan sääntöjen vastaisia varusteita/valjastuksessa puutteita, on asiat korjattava ennen lähtöön osallistumista. Sääntöjen vastaisesta toiminnasta seuraa vähintään 10 euron sakko hevosen vastuvalmentajalle. Hevonen voidaan myös poistaa lähdöstä, jos varusteiden korjaus viivyttää lähtöä liikaa. Rangaistukset kovenevat rikkeen suurentuessa. Esimerkiksi jos valjastuksella on pyritty aiheuttamaan haittaa muille kanssakilpailijoille on sakko suurempi. Sakon lisäksi myös kilpailukieltoa voidaan antaa valmentajalle. Tästä esimerkkinä on jos hevoselle on aiheutettu vamma jollain varusteella/virheellisellä valjastuksella. Tällöin kilpailukieltoa määrätään vähintään 7 vuorokautta sakon lisäksi.

(Rangaistusmääräykset 2014.)

Ravikilpailuissa valjakoiden ja hevosten käsittelyn valvonnasta vastaavat kilpailueläinlääkäri ja valjakkotarkkailija. Heidän tehtäviinsä kuuluvat muun muassa hevosten kilpailukelpoisuuden ja valjastusten oikeellisuuden valvonta, hevosten käsittelyn valvonta perustuen eläisuojelulakiin, tarkistaa lähtötarkastuksessa ja veryttelyssä valjakoiden varusteet ja puuttua epäkohtiin sekä tarkistaa hevoset, jotka tekevät poikkeuksellisen suorituksen. (Kilpailueläinlääkäri ja valjakkotarkkailija n.d.)

Kiellettyjä varusteita/asioita ovat muun muassa pitkäliinainen rintaremmi (ks. sivu 16), tietyt kuolaimet esimerkiksi vaijerikuolain ja hackamore, hevosen turpa ei saa peittyä minkään varusteen takia, jotta maalikameran kuva ei olisi epäselvä sekä kaikenlaisten piikkien tai muiden vastaavien käyttö on kielletty kaikissa varusteissa. Tässä työssä käsitellyt varusteet ovat pääsääntöisesti sallittuja ja tekstissä on maininta, jos varusteen käytölle kilpailutilanteessa on rajoituksia. (Kielletyt varusteet n.d.)

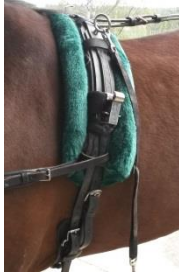
3.3 Valjaat ja valjaiden osat

3.3.1 Silat

Silat ovat yksi tärkein osa valjaita (ks. kuvat 5 ja 6). Silat kiinnitetään hevosen etujalkojen taakse hevosen ympärille. Hevosen selän päällä on sila ja alapuolella mahavyö. Silan ja hevosen selän välissä käytetään silatyynyä, joita valmistetaan hyvinkin erilaisista materiaaleista esimerkiksi teddykarvasta. Silasta lähtee taaksepäin häntäremmi, joka kulkee hännän ali. Häntäremmin tarkoituksena on estää silan liikkuminen eteenpäin. Silassa on kaksi rengasta, joiden läpi ohjat pujotetaan. Silassa on myös joko aisaremmat (ks. kuvio 5), joihin aisa kiinnitetään aisaremmillä (ks. kuvio 9), tai pikalukot kärryjen kiinnitystä varten (ks. kuvio 6). Myös siloja valmistetaan erilaisista materiaaleista. Yleisimpiä ovat nahkaiset valjaat, mutta suosiota ovat saavuttaneet myös synteettisestä materiaalista valmistetut niiden helppohoitoisuuden ja keveyden ansiosta. (Pesu 2008, 128.) Silojen hinnat ovat noin 200 eurosta ylöspäin (Silat n.d.). Ravikilpailuissa pakollinen varuste on myös aisaremmillisissä siloissa yliremmi, joka varmistaa aisojen kiinnityksen, jos aisaremmi katkeaisi ja pikalukollisissa valjaissa varmuusremmi (Valjaat, 2013).

Kuvio 5. Perinteisen valjastuksen silat(aisaremmat) (Määttä 2014)

Kuvio 6. Pikalukolliset silat (Määttä 2014)

Kuvio 7. Pikalukon toiminta (Määttä 2014)

Kuvio 8. Kärryt kiinnitettyinä (Määttä 2014)

Kuvio 9. Aisa ja aisaremmi (Määttä 2014)

3.3.2 Rintaremmi

Rintaremmi estää aisojen valumisen taaksepäin. Rintaremmi kiinnitetään joko silaan tai kärryjen aisaan. Rintaremmejä on montaa eri mallia ja materiaalia käyttötarkoituksesta riippuen. Valmennuksessa on yleensä käytössä leveämmät nahkaiset rintaremmi, sillä ne tasaavat painetta rinnassa, koska usein vetotaakka on hieman raskaampi (ks. kuvio 12). Paras vaihtoehto olisi, jos rintaremmiin saisi kiinni aisaan eikä silaan, jolloin veto kohdistuu rintaremmiin eikä silaan. Kilpailuissa ja hiiteillä (hiitti= nopeatempoinen harjoitus) käytetään yleensä ohuempia remmejä, koska vetotaakka on pienempi (ks. kuviot 10 ja 11). (Kontio 2013.) Pitkäliinainen aisaan kiinnitettävä rintaremmi ei ole sallittu kilpailuissa (katso kuvio 13) (Ansio, Ertola, Hautala, Junntila & Lahtinen 2011, 5). Rintaremmien hinnat ovat mallista riippuen noin 20-70 euroa (Rintaremmi n.d.).

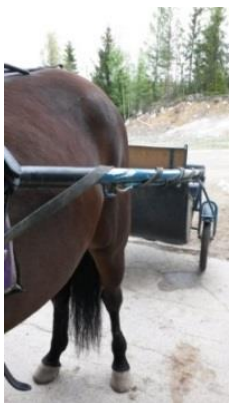
Kuvio 10. Y-rintaremmi/ristirintaremmi (Määttä 2014)

Kuvio 11. Suora, nahkainen ja ohut rintaremmi (Määttä 2014)

Kuvio 12. Leveä rintaremmi pitkillä liinoilla (Määttä 2014)

Kuvio 13. Liinojen kiinnitys (Määttä 2014)

3.3.3 Mahavyöt

Mahavyön (ks. kuvat 14 ja 15) tarkoituksena on pitää siloja paikallaan. Mahavöitä myydään erikseen remmivaljaisiin ja pikalukkovaljaisiin, sillä ne eroavat toisistaan jonkin verran. Remmivaljastuksessa mahavyössä on vain yhdet soljet molemmissa päissä, kun taas pikalukkosilojen mahavyössä on kaksi solkea molemmissa päissä. Mahavöitä valmistetaan nahasta, kumista, neopreenista tai muusta synteettisestä materiaalista. Mahavyön ja hevosen välissä voi pitää esimerkiksi teddypehmustetta, jos vyö hiertää hevosta. Mahavöiden hinnat ovat noin 20-50 euroa. (Mahavyöt n.d.)

Kuvio 14. Mahavyö remmivaljaisiin (Mahavyöt n.d.)

Kuvio 15. Mahavyö pikalukkosiloihin (Mahavyöt n.d.)

3.4 Suitset

Suitset laitetaan hevosen päähän ja niiden ja kuolaimien avulla ohjataan hevosta. Suitset ovat kokonaisuus erilaisia hihnoja. (Suitset 2013.) Pääosin niiden valmistusmateriaali on nahka, mutta myös muita materiaaleja löytyy esimerkiksi

nylon, beta tai muu synteettinen (Ravivarusteet n.d.). Suitsiin kuuluvat poskihihna/hihnat, niskaremmi, otsaremmi ja turparemmi sekä kuolaimet (Suitset 2013). Ravihevosella ei aina käytetä turpahihnaa tai käytössä voi olla irtoturpahihna/niin sanottu mustalaisriimu päätangon kiinnitystä varten. Turpahihna voi olla myös meksikolainen, jossa on kaksi ylimääräistä hihnaa. Toinen hihna kulkee kuolaimen alapuolelta ja toinen normaalin turpahihnan yläpuolelta. (Ansio ym. 2011, 13-14.) Suitsien hinnat ovat noin 30-80 euroa (Suitset n.d.).

Kuvio 16. Suitset (Määttä 2014)

Suitsissa perinteisen yksinkertaisen turpahihnan sijasta voi käyttää **meksikolaista turparemmiä** (ks. kuvio 17), **kaksiosaista turparemmiä** (ks. kuvio 18) tai päätangon kiinnitystä varten ns. **mustalaisriimua/irtoturpahihna** (ks. kuvio 19), jossa on renkaat. Nämä niin sanotut alaturparemmilliset turpahihnat vaikuttavat hevoseen estäen sitä avaamasta suutaan. (Ansio ym. 2011, 13-14.)

Kuvio 17. Meksikolainen turparemmi (Muut pään varusteet n.d.)

Kuvio 18. Kaksiosainen turparemmi (Muut pään varusteet n.d.)

Kuvio 19. Mustalaisriimu/irtoturpahihna (Määttä 2014)

Ohjat ovat remmit, jotka kulkevat hevosen kuolaimesta silarenkaan läpi ohjastajan käsiin. Ohjat kiinnitetään kuolaimiin pikalukolla tai soljella, mutta kilpailuissa ohjat eivät saa olla pikalukolliset. Kilpailuissa on kielletty myös lisätä ohjiin mitään lisävarusteita eikä ohjia saa solmia. Ohjissa voi käyttää myös ohjaslenkkejä ja ne ovatkin pakolliset kärrylähdöissä. (Ansio ym. 2011, 5.) Ohjat voivat olla myös niin sanotut monilenkkiohjat, jolloin ohjastajan ei tarvitse erikseen säätää ohjaslenkkien kohtaa vaan kohtia on monta jo valmiina. Materiaali on yleensä nahka tai synteettinen materiaali. Hinta on noin 60-100 euroa. (Ohjat n.d.)

3.5 Kuolaimet

Kuolaimet ovat osa suitsia, ja kuolaimet tulevat hevosen suuhun. Ravikilpailuissa kuolaimien käyttö on pakollista. Niiden tulee olla hevoselle sopivat eivätkä ne saa aiheuttaa hevoselle kivun tunnetta. Kuolaimissa on kuolaimen tyyppistä riippuen eri määrä niveliä, mutta kilpailutilanteessa kuolaimessa saa olla korkeintaan kaksi niveltä. Nivelkuolaimen minimi paksuus on kilpailuissa vähintään 9 mm suupielen kohdalla. (Ansio ym. 2011, 4-5.)

Kuolaimia on hyvin paljon erilaisia ja niiden malli ja valmistusmateriaali vaihtelee paljon. Yleisin kuolaintyyppi on yksinivelinen **nivelkuolain** (ks. kuvio 20). (Kuolaimet 2013.)

Herkkäsuuisella hevosella käytetään erilaista kuolainta kuin esimerkiksi **pullaavalla/ohjille painavalla** hevosella. Pullaava hevonen haluaa juosta lujempaa kuin ohjastaja eli on aivan liian vauhdikas/innokas ja näin käyttäytyvä hevonen alkumatkan innokkuuden takia usein väsyikin startin lopussa. (Ravisanasto n.d.)

Nivelkuolain on paljon käytetty kuolain valmennettaessa ja ravikilpailuissa. Varsat opetetaan yleensä nivelkuolaimella ja normaalilla kitaraudalla. Nivelkuolain sopii monelle, sillä se antaa tilaa kielelle. Hevosella tulisi käyttää vahvemman kuolaimen sijasta hellempää kuolainta ja sitten mahdollisesti hieman kovempaa kitarautaa esimerkiksi jenkkirautaa. (Airaksinen 2014.)

Mitä sileämpi ja paksumpi kuolain on, sen parempi ja pehmeämpi se on hevosen suulle. Nivelkuolain on yleisimmin käytössä ehkä sen pehmeiden takia. Se soveltuu useimmille hevosille ja sen variaatiot esimerkiksi muovi tai nahkapäällysteinen tuovat lisää pehmeyttä kuolaimeen. Nivelkuolain onkin herkkäsuuisen hevosen kuolain. Toisaalta kaikille hevosille ei yksinivelinen kuolain sovi, joten silloin voi hevoselle koittaa **suoraa kuolainta** tai **bristolkuolainta** erilaisilla pinnoilla (ks. kuvio 20 ja 21). Ravikilpailuissa kuolaimessa saa olla korkeintaan kaksi niveltä. (Kuolaimet 2014.)

Kuvio 20. Nivelkuolaimia, keskellä suorakuolain (Määttä 2014)

Suorakuolain voi soveltua etenkin herkkäsuiselle hevoselle. Siitä voi olla apua myös vinolle hevoselle. Bristolkuolain sopii hevoselle, jolle ei tavallinen nivelkuolain välttämättä sovi. Bristolkuolaimesta on apua, jos hevonen on kovasuin ja ns. painaa ajettassa. (Airaksinen 2014.) Bristolkuolaimen vaikutus perustuu kuolaimen keskellä olevaan ”levyyn”, joka antaa kielelle painetta, jolloin kuolaimen vaikutus suussa tehostuu ja hevosta on helpompi hallita (Dr.Bristol Bit 2012).

Kuvio 21. Bristolkuolaimia, alhaalla nivelkuolain (Määttä 2014)

Näiden kuolaimien hinnat noin 15-25 euroa.

Hevosella, joka puoltaa eli painaa jompaankumpaan suuntaan liikkeessä, käytetään yleensä **puoltajankuolainta** (ks. kuvio 22). Hevonen voi puoltaa, joko kipeydyttyään jostain tai se voi olla tapa. Puoltajankuolain on yleensä nahoitettu ja se on joko suora

tai nivelletty. Poskiremmat kiinnitetään isompiin renkasiin. Puoltajakuolaimessa on normaalien kuolainrenkaiden lisäksi ulompana pienemmät renkaat, joihin ohjat kiinnitetään. Tällä saadaan aikaan vipuvaikutusta, jolloin hevosen ohjaaminen ja pidättäminen helpottuu. (Ansio ym. 2011, 8.)

Puoltajankuolain soveltuu vinon hevosen lisäksi hevoselle, joka painaa ohjalle. Puoltajankuolain ei kuitenkaan auta hevosta, vaan se lähinnä auttaa kuskaa hallitsemaan hevosen menoa. Tärkeää olisi saada hevonen rauhoittumaan ajettaessa, jolloin hevosta voitaisiin ajaa pehmeämmällä kuolaimella. (Airaksinen 2014.)

Kuvio 22. Puoltajankuolain (Määttä 2014)

Hinta n. 30-50 euroa.

Crescendo kuolain (ks. kuvio 23) on yksi kovimpia kuolaimia sen rakenteesta johtuen eli tätä kuolainta tulee käyttää vain kovasuisilla eli ohjalle painavilla hevosilla. Kuolaimen käyttö helpottaa vaikeasti hallittavan ja mahdollisesti ryöstävän eli hallitsemattomasti liikkuvan hevosen hallintaa. Kuolaimen hinta on noin 20-30 euroa. (Crescendo kuolain 2014.) Kuolainta käytetään lähinnä kilpailutilanteissa, joissa turvallisuuden vuoksi hevonen on pystyttävä pysäyttämään tai hiljentämään sen vauhtia äkillisissäkin tilanteissa (Airaksinen 2014). Crescendo kuolain helpottaa myös ohjastamista, sillä kuolaimen pidättävä vaikutus on tehokkaampi, kuin pehmeämmillä kuolaimilla. Tällöin ohjastajan ei tarvitse käyttää niin paljoa ”voimaa” pidättäessään hevosta. (Moisio 2014.)

Kuvio 23. Crescendo kuolain (Määttä 2014)

Kuvio 24. Crescendo sovitettuna (Määttä 2014)

Frisco June kuolain (ks. kuvio 25) käy etenkin nuorille hevosille niiden koulutusvaiheessa. Kuolain on nahoitettu ja sitä myydään nivelversiona tai suorana kuolaimena. Kuolaimen alla kulkee lenkki, johon obersekki kiinnitetään. (Frisco June 2014.) Kuolain soveltuu kuumille ja herkkäsuille hevosille, jolle ei kitarauta sovi (Airaksinen 2014). Kuolainta käytettäessä hevonen on hyvin ohjattavissa, sillä se ei pysty avaamaan suutaan (Moisio 2014).

Kuvio 25. Frisco June kuolain

Hinta noin 30-45 euroa (Frisco June kuolain n.d.)

Järvsöfaks kuolain (ks. kuvio 26) on muovilla päällystetty ja voi olla malliltaan joko suora tai nivelletty. Kuolain voi olla myös nahkapäällysteinen. Kuolaimessa ei saa olla teräviä reunoja ja sen rakenteen tulee sopia hevoson suuhun. (Ansio ym. 2011, 8.) Kuolain on nimetty ruotsalaisen erittäin menestyneen kylmäverihevosen Järvsöfaksin mukaan (Järvsöfaks 2013). Kuolain soveltuu kovasuiseille hevoselle. Varsinkin kylmäverisillä hevosilla sitä käytetään jonkin verran. (Airaksinen 2014.)

Kuvio 26. Järvsöfaks kuolain (Järvsöfaks kuolain n.d.)

Sienikuolaimen (vaahtomuovikuolain) (ks. kuvio 27) kuolain osa muodostuu nailonhihnasta, jonka päällä on vaahtomuovipehmuste. Malliltaan kuolain voi olla normaali suora tai puoltajankuolain. (Ansio ym. 2011, 7.) Sienikuolainta käytetään kuumilla, mutta kuitenkin herkkäsuuisilla hevosilla. Hinta on noin 40-70 euroa mallista riippuen. (Soft touch sienikumikuolain, n.d.)

Kuvio 27. Sienikuolain (Sallitut kuolaimet n.d.)

Kuolaimen toimivuutta parantamaan voidaan käyttää ns. leikkiketjua (ks. kuvio 28). Hevonen pystyy leikkimään kielellään tällä ketjulla ja se lisää hevoson syljeneritystä.

Tällöin kuolain on toimivampi hevosen suussa. Ketju kiinnitetään ainoastaan poskiihnoihin, ei ohjiin ja sen tulee olla pehmeäreunainen. (Ansio ym. 2011, 12.)

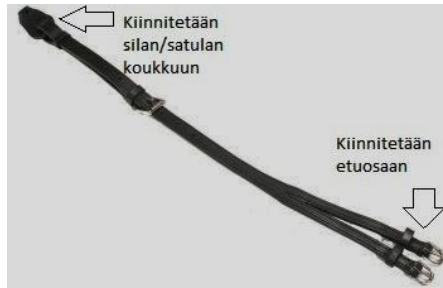

Kuvio 28. Leikkiketju sovitettuna (Muut pään varusteet n.d.)

3.6 Obersekit

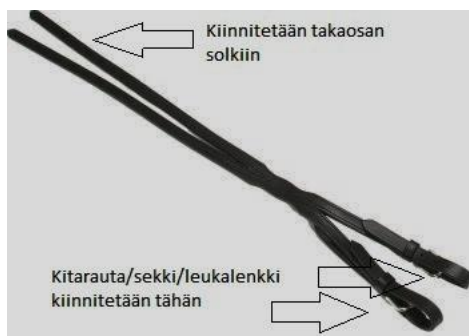
Obersekkiiä, jota kutsutaan yleensä vain sekiksi, pidetään hevosella yleensä kilpailutilanteessa sekä myös valmennuksessa esimerkiksi hiiteillä. Kaikki hevoset eivät tarvitse obersekkiiä. Obersekki malleja on paljon erilaisia ja tärkeää on löytää hevoselle se paras malli. Obersekin perustehtävä on tukea hevosta, jolloin se pystyy ravaamaan sille optimaalisessa asennossa. (Pesu 2008, 128.) Obersekki estää myös hevosta painamasta päätään liikaa alaspäin ja esimerkiksi potkivalla tai pukittelevalla hevosella obersekki on välttämätön apu. Obersekki kulkee yleensä suussa olevan kitaraudan tai leukalenkin kautta hevosen otsan yli niskahihnan läpi niskaa pitkin joko siloissa olevaan koukkuun tai montessa satulaan. Obersekin takaosa säädetään hevoselle sopivaan pituuteen takaosan soljen avulla. (Apuohjat 2014.)

Normaali obersekki muodostuu etuosasta ja takaosasta (ks. kuviot 29 ja 30). Etuosaan kiinnitetään haluttu kitarauta/sekkimalli tai leukalenkki. Etu- ja takaosa kiinnitetään yhteen solkien avulla. Valmistusmateriaali on yleensä nahka, mutta käytössä on myös nylonista tai muista syntetisistä materiaaleista valmistettuja sekkejä. Takaosa kiinnitetään siloihin joko nahkaisella lenkillä tai pikalukolla. (Obersekit 2014.)

Kuvio 29. Obersekin takaosa

Hinta noin 20-30 euroa (Obersekit n.d.).

Kuvio 30. Obersekin etuosa

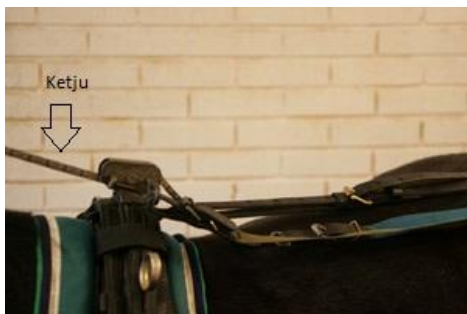
Hinta noin 20-30 euroa (Obersekit n.d.)

Obersekin takaosa voi olla malliltaan myös **liukusekki** eli niin sanottu **automaattisekki** (ks. kuvio 31). Liukusekissä sekin takaosa on pitkä remmi, joka kulkee liukusekin lukon kautta (silassa kiinni) ohjaan kiinni niin, että ohjastaja pystyy kärryillä istuessaan säätämään sekin kireyttä. Sekissä on reikiä kireyden säätelyä varten ja kilpailuissa siinä pitää olla rajoitin, jotta sekki ei mene liian kireälle. Liukusekin käyttö helpottaa sekin kireyden säätelyä ja samalla ohjastaja pystyy löysäämään sekkiä startin jälkeen. (Ansioym. 2011, 20.) Hintaa noin 80 euroa (Obersekit n.d.).

Kuvio 31. Liukusekki/automaattisekki (Tarkkailtavat varusteet n.d.)

Ranskalainen liuku/automaattisekki (ks. kuvio 32) on myös sallittu ravikilpailuissa. Osa sekin takaosasta on ketjua, joka kulkee silassa olevan lukon kautta ja jakautuu kahteen osaan. Toisella hihnalla ohjastaja pystyy kiristämään ja toisella löysäämään sekkiä. (Ansio ym. 2011, 20.) Hinta noin 70 -90 euroa (Ranskalainen automaattisekki n.d.).

Kuvio 32. Ranskalainen automaattisekki (Tarkkailtavat varusteet n.d.)

Hevosella voi käyttää myös **niskasekkiä** (ks. kuvio 33). Niskasekki tulee hevosen niskaan ja obersekit kulkee sen läpi. (Obersekit n.d.) Niskasekkiä käytetään hyvin eteenpäin pyrkivällä hevosella (Niskasekki n.d.). Malleja on kaksi. Toisessa ohjat kulkevat sekissä olevien renkaiden läpi ja toisessa erillinen remmi kulkee sekin renkaiden läpi. (Ansio ym. 2011, 19.) Niskasekin hinta on noin 20 euroa (Obersekit n.d.).

Niskasekistä voi olla apua kovasuiselle hevoselle. Sitä käytetään myös hevosilla, jotka ovat niin sanotusti huonohenkisiä eli henki alkaa ajettaessa vinkumaan. (Airaksinen 2014.)

Kuvio 33. Niskasekki
(Tarkkailtavat varusteet n.d.)

3.7 Muut sekrit

Raymond sekki voi olla mallitaan leukalenkilinen tai kitaraudallinen (ks. kuviot 34 ja 35). Kitaraudan malli on suora ja nahoitettu (tai pyöristetty) sekä siinä voi olla eteenpäin suunnattu läppä. Sekissä on kummallakin puolella v-kirjainta muistuttava haara. Haaran alaosassa on joko leukalengi esimerkiksi nahasta tai ketjusta sekä pehmusteesta, tai kitarauta, joka on hevosen suussa. Obersekki kiinnitetään niille tarkoitettuihin etummaisten haarojen renkaisiin, jotka eivät saa ylettyä turvan yli. Turvan yli kulkevassa osassa on pehmusteena esimerkiksi nahkaa. (Ansio ym. 2011, 10-11.) Raymond sekkin hinta on noin 30-60 euroa (Raymond ja muut sekrit n.d.).

Raymond sekki estää hevosta saamasta päätä rintaan, jolloin hevosen henki kulkee paremmin. Leukalenkilinen malli soveltuu hevoselle, joka ei pidä kitaraudasta. (Airaksinen 2014.) Raymond sekki soveltuu vahvalle hevoselle, joka vaatii sekiltä vipuvaikutusta etuosan/pään tukemiseen (Raymond check 2012). Sekille painavalle hevoselle raymond sekki on hyvä, sillä hevosen ohjattavuus helpottuu (Moisio 2014).

Kuvio 34. Kitarraudallinen raymond sekki (Hippos sekkit n.d.)

Kuvio 35. Leukalenkilinen raymond sekki (Hippos sekkit n.d.)

Frank O`Mara sekki (ks. kuvio 36) toiminta perustuu sen leuan alta nostavaan vaikutukseen. Leuan alla kulkee ketju tai hihna. Obersekin hihnat kiinnitetään sekkiin ylempiin haaroihin. O`Mara sekissä käytetään myös jenkkiraudanremmiä (kts kuvio 45), joka kulkee hevosen kuonon yli ja siitä kulkee hihna suitsien niskaosaan. (Ansio ym. 2011, 11.) O`Mara sekki hinta on noin 60 euroa (Raymond ja muut sekkit n.d.).

Samoin kuin raymond sekki, O`Mara sekki estää hevosta painamasta päätä rintaan. Soveltuu myöskin hevoselle, joka ei pidä kitarraudasta. (Airaksinen 2014.)

Kuvio 36. Fran O`Mara sekki sovitettuna (Hippos sekkit n.d.)

Kanadansekki on sekkimalli, jossa on z kirjaimen muotoiset haarat molemmin puolin (ks. kuviot 37 ja 38). Sekki kiinnittyy leuan alta ketjulla, jossa tulisi olla esimerkiksi kumipäällyste. Obersekin hihnat kiinnitetään haarojen yläpäihin ja kuonon yli kulkee hihna, joka kulkee myös niskahihnaan otsan yli. Kanadansekissä on paljon metalliosia, joten kanadansekki tulee sovittaa hevoselle sopivaksi niin ettei sekin metalliosat paina hevosen päätä. (Ansio ym. 2011, 11-12.) Kanadansekin hinta on noin 45 euroa (Raymon ja muut sekkit n.d.).

Kanadansekki ei paljoakaan eroa edellämämainitusta O`Mara sekistä eli vaikutusperiaate on melko lailla sama. Tämä sekkimalli sulkee hevosen suun tehokkaammin kuin O`Mara sekki. (Airaksinen 2014.) Kanadansekkiä käytetään myös pullaavalla (ks. sivu 19) hevosella. (Z Guide 2012.)

Kuvio 37. Kanadansekki (Hippos sekkit n.d.)

Kuvio 38. Kanadansekki (Hippos sekit n.d.)

3.8 Kitaraudat

Obersekin tärkeä osa on kitarauta tai jokin sekkimalli esimerkiksi raymond sekki. Kitaraudan avulla oberseki tukee hevosen päätä ja etuosaa. Kitaraudan tulee olla oikean kokoinen ja oikein asennettu, jotta se takaa parhaan mahdollisimman tuen hevoselle ilman, että se aiheuttaa hevoselle kipua. Väärin asennettu kitarauta voi aiheuttaa kipua etenkin hevoselle, joka painaa voimakkaasti kitarautaa vasten. Kitaraudan sijasta hevosella voi käyttää leukalenkkiä, joka kulkee hevosen leuan alta. Leukalenkin kanssa voi myös käyttää joitain kitarautamalleja. (Ansio ym. 2011, 5.)

Suora kitarauta on yleisin käytössä oleva kitarautamalli (ks. kuvio 39). Sitä voi käyttää sekä leukalenkin kanssa että ilman. (Ansio ym. 2011, 9.) Kitarauta voi myös olla päällystetty nahalla tai muovilla ja hinta on noin 10 euroa (Kitaraudat n.d.). Suoraa kitarautaa käytetään yleisesti myös varsojen ensimmäisenä kitarautana (Airaksinen 2014).

Kuvio 39. Suora kitarauta (Määttä 2014)

Burch kitarauta (ks. kuvio 40) on malliltaan ylöspäin kaareva ja sen keskellä on poikittainen tanko. (Ansio ym. 2011, 9). **Linturauta** on hyvin vastaava kuin Burch kitarauta, mutta siinä ei ole suosiossa olevaa poikkitankoa (Ansio ym. 2011, 9). Näiden kitarautojen hinnat ovat 10-20 euroa (Kitaraudat n.d.). Burch kitarautaa käytetään sekillä ”makaavalla” hevosella eli hevonen painaa päätä kitarautaa vasten ja mahdollisesti saa sekin katkaistua (Airaksinen 2014). Burch kitarauta on hyödyllinen myös hevosella, joka yrittää potkia. Hevonen ei saa laskettua päätänsä alas, jolloin se ei välttämättä enää edes yritä potkia. Kitarauta saattaa myös hillitä/vähentää ohjalle painavan hevosen painamista.(Moisio 2014.)

Kuvio 40. Burch kitarauta (Kitaraudat n.d.)

Hungton kitarauta on malliltaan suorakaiteen muotoinen, jossa on pyöristetyt kulmat (ks. kuvio 41). Kitarautaa käytetään joko leukalenkin kanssa tai ilman (Ansio ym. 2011, 9.) Hinta noin 20 euroa (Teivon ravivaruste n.d.).

Kuvio 41. Hungton kitarauta
(Hippos kitaraudat n.d.)

Jenkkiraudan (ks. kuviot 42 ja 43) oikeassa asennuksessa tulee olla tarkka. Raudan etummaisiiin varsiin tulee kiinnittää obersekki ja takimmaisiiin asennetaan jenkkirautaan kuuluva jenkkiraudanremmi (ks kuvio 45). Tällä remmillä säädetään rauta hevoselle sopivaan asentoon. Raudan keskellä olevan ”lusikan” tulee osoittaa eteenpäin ja se voi olla joko umpianinen tai avoin. (Jenkkirauta n.d.) Hinta noin 10-15 euroa (Kitaraudat n.d.).

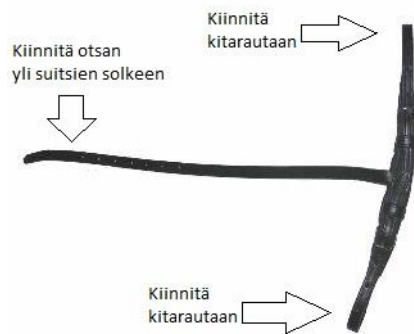
Jenkkirautaa käytetään hevosella, joka painaa ohjalle ja sekille. Jenkkiraudan käyttö voi mahdollistaa hevosella kevyemmän/pehmeämmän kuolaimen käytön. (Airaksinen 2014.) Raskaspäiselle (painaa päätä liian alas) hevoselle jenkkirauta on hyvä, sillä hevosen pää saadaan pysymään oikeassa asennossa ja mahdollisesti sekkiä voidaan pidentää (Moisio 2014).

Kuvio 42. Jenkkirauta, umpianinen lusikkaosa (Jenkkirauta n.d.)

Kuvio 43. Jenkkirauta sovitettuna (Ansio ym. 2011)

Kuvio 44. Jenkkiraudanremmi

Hinta noin 15 euroa (Kitaraudat n.d.)

Mckerron kitarauta (ks. kuvio 45) asennetaan samoin kuin tavallinen jenkkirauta.

Huomioi, että lusikka on hevosen kitalaen suuntaisesti ja osoittaa eteenpäin.

Mckerron kitaraudan kanssa käytetään myös jenkkiraudanremmiä (ks. kuvio 45).

Hinta noin 20 euroa. (Kitarauta Mckerron n.d.) Hyvin tehokas kitarauta, jota

käytetään lähinnä suomenhevosilla. Auttaa pitämään hevosen pään tarpeeksi

ylhällä. (Moisio 2014.)

Kuvio 45. Mckerron kitarauta (Kitarauta Mckerron n.d.)

Crabb-kitarautaa on kahta mallia. Toisessa on suosassa kaksi metallitankoa (ks.

kuvio 46) ja toisessa jenkkirautaa vastaava lusikkaosa. Lusikkaosan tulisi olla

päällystetty nahalla tai sen tulee olla muotoiltu niin, ettei hevoselle aiheudu siitä

kipua. Tässäkin kitarautamallissa käytetään jenkkiraudanremmiä apuna säätämään

kitaraudan asentoa (ks. kuvio 48). (Ansio ym. 2011, 10.)

Kuvio 46. Crabb kitarauta kahdella tangolla
(Ansio ym. 2011)

Kuvio 47. Crabb kitarauta sovitettun (Ansio ym. 2011)

Yksi kitarautamalli on **nivelletty kitarauta** eli kitarauta on kiinnitetty renkailla kuolaimeen (ks. kuviot 48 ja 49). Kitaraudan tulee olla osiltaan symmetrinen ja sen tulee sopia hevosen suuhun niin, ettei se aiheuta hevoselle kipua. (Ansio ym. 2011, 9.) Nivelletyn kitaraudan hinta on noin 10-15 euroa (Kitarauta, nivelletty n.d.). Nivelletty kitarauta voi olla hyvä kovasuisella hevosella (Airaksinen 2014).

Kuvio 48. Nivelletty kitarauta
(Hippos kitaraudat n.d.)

Kuvio 49. Nivelletty kitarauta sovitettuna (Ansio ym. 2011)

3.9 Silmälaput ja muut pään varusteet

Silmälappujen tarkoituksena on pyrkiä rajoittamaan hevosen näkökenttää.

Yleisimmät silmälaput ovat **kokolaput** (ks. kuvio 50) tai **puolilaput** (ks. kuvio 51).

Kokolapuilla hevonen ei näe taakse eikä sivuille ja puolilapuilla hevonen ei näe taakse. Silmälapuja on eri mallisia normaaleista silmälapuista vedettäviin malleihin.

Vedettävissä lapuissa (ks. kuvio 52) silmälapuista kulkee naru ohjastajan käteen, joten ohjastaja pystyy ajosuorituksen aikana joko vetämään laput ns. kiinni, jolloin hevosen näkökenttä pienenee tai avaamaan laput, jolloin hevosen näkökenttä laajenee. Myös vedettäviä lappuja saa sekä koko että puolilappumallisina. (Ansio ym. 2011, 15-16.)

Silmälapuista voi olla apua varsinkin laiskoille hevosille, kun näkökenttä on rajattu.

Kun laput vedetään kiinni, se yleensä tuo hevoselle lisää nopeutta. Vedettävien lappujen värjääminen sisäpuolelta valkoiseksi tehostaa lappujen vaikutusta.

Normaaleja lappuja käytetään myös varsojen opetuksessa, jolloin ne eivät katsele niin paljon ympärilleen, vaan keskittyvät opeteltavaan asiaan. (Airaksinen 2014.)

Kuvio 50. Kokolaput (Määttä 2014)

Kuvio 51. Puolilaput (Muut pään varusteet n.d.)

Kuvio 52. Vedettävät kokolaput (Määttä 2014)

Murphy-lappua (puoltajanlappu) (ks. kuvio 53) käytetään yleensä vinoilla hevosilla tai kun halutaan rajoittaa muusta syystä hevosen toisen puolen näkökenttää.

Murphy-lappu rajoittaa hevosen näkökykyä eteen vain silloin, kun hevonen kääntää

päättään vinoon. Muuten murphy-lappu ei vaikuta eteenpäin suuntautuvaan näkökykyyn. (Ansio ym. 2011, 15-16.)

Hevoselle, jolla on etenkin kurveissa juostessa ongelmia (ei osaa lyhentää toisen puolen askellusta), voidaan murphy-lapulla saada apua (Airaksinen 2014).

Kuvio 53. Murphy-lappu (Muut pään varusteet n.d.)

Hevosen näkökenttään pystytään vaikuttamaan myös erilaisilla **himentimillä** (ks. kuvio 54). Himentimen voi laittaa poskiremmiin, jolloin hevonen ei näe taakseen tai turpahihnaan, jolloin hevonen ei näe eteensä maahan. Himentimet ovat yleensä tehty teddykarvasta ja turpahihnaan kuuluva himmennin voi olla tehty myös harjaksista. Himmennin tulee sovittaa niin, ettei se estä hevosta näkemästä suoraan eteensä. (Ansio ym. 2011, 16.)

Himentimellä voidaan vaikuttaa varsinkin aran hevosen juoksuun eli jos hevonen katselee ja väistelee esimerkiksi maassa näkyviä varjoja tai vesilätäköitä, saadaan himmentimen käytöllä juoksuun varmuutta, kun hevonen ei näe kaikkea (Airaksinen 2014).

Kuvio 54. Teddykarvainen turpahimmennin (Muut pään varusteet n.d.)

Hevosella, joka häiriintyy äänistä, voidaan käyttää korvissa **palloja** tai kankaisia **huppuja** (ks. kuvio 55). Huput laitetaan joko suitsien alle tai ne voivat olla vedettävää mallia eli hupuista lähtee naru ohjastajan käteen. Joissain vedettävissä hupuissa on samassa myös pallot. Myös pelkkiä palloja on vedettävää mallia. Ohjastaja voi vetää huput/pallot pois hevosen korvilta, jos sillä on myönteistä vaikutusta hevosen suoritukseen. (Ansio ym. 2011, 14-15.)

Huppuja valmistetaan erilaisista materiaaleista esimerkiksi neopren tai enstex. Huput kiinnitetään joustavalla nauhalla leuan alta. Huppujen alla voidaan käyttää kumituppeja tai korvapalloja lisä-ääneneristyksenä. Huppujen ja vedettävien pallojen hinnat ovat noin 15-25 euroa. (Korvahuput ja pallot n.d.)

Huppuja/palloja käyttämällä hevonen saadaan ravikilpailun alkumatkasta pysymään rauhallisena ja sitten kun/jos tarvitaan vauhtia enemmän, vedetään huput/pallot pois, jolloin hevonen kuulee enemmän. Tällä on yleensä positiivinen vaikutus hevosen vauhtiin. Huppuja käytetään myös hevosilla, joilla ei jostain syystä voida käyttää palloja. (Airaksinen 2014.)

Kuvio 55. Korvahuput (ei vedettävät) (Muut pään varusteet n.d.)

Hevosella, joka pelkää tai ei siedä radalla lentävää hiekkaa, voidaan käyttää **silmäverkkoa/pääverkkoa** (ks. kuviot 56 ja 57). Silmäverkon verkko-osan tulee olla sellaista materiaalia, että hevonen pystyy näkemään sen läpi. (Ansio ym. 2011, 15.)

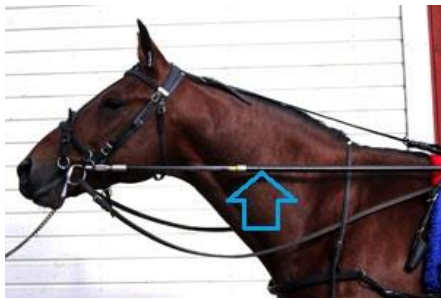

Kuvio 56. Silmäverkko (Määttä 2014)

Kuvio 57. Pääverkko (Määttä 2014)

Päätankoja (kts. kuvio 58) on muutamaa eri mallia eli normaali päätanko, puolipäätanko ja joustopäätanko. Päätankoa käytetään yleensä vinossa juoksevilla hevosella. Normaali päätanko kiinnitetään siloihin liitettävän lenkin ja irtoturpahihnassa olevan renkaan väliin. Puolipäätanko lähtee irtoturpahihnan renkaasta ja päätangon toisessa päässä olevasta lenkistä laitetaan ohjas läpi. Joustopäätanko kiinnitetään normaalin päätangon tapaan. Erona joustopäätangossa normaaliin päätankoon on se, että joustopäätanko on tehty nahasta ja kumista eli se joustaa liikkeessä. Kilpailutilanteessa ei saa käyttää kahta päätankoa samaan aikaan. (Ansio ym. 2011, 5, 14.) Jos hevonen juoksee kurveissa huonosti eli menee vinoksi, auttaa päätanko hevosta juoksemaan ja vähentää laukan mahdollisuutta (Moisio 2014).

Kuvio 58. Normaali päätanko (Muut pään varusteet n.d.)

Normaalisti hevosella käytetään **kielisidettä** varsinkin kilpailutilanteessa. Kieliside estää hevosta saamasta kieltä kuolaimen päälle tai nielaisemasta sitä, jolloin hevonen voi tukehtua. (Suitset 2013.) Hevosella, jolle ei kieliside sovi, voidaan käyttää kuolaimessa **kumista kieliläppää** tai **vee-rautaa** (ks. kuviot 59 ja 60) (Ansio ym. 2011, 13).

Kuvio 59. Kuminen kieliläppä (Muut pään varusteet n.d.)

Kuvio 60. Vee rauta (Muut pään varusteet n.d.)

3.10 Jalkojen suojaus ja muut jalkojen varusteet

Polvisuojia (ks. kuvio 61) käytetään nimensä mukaisesti hevosella, joilla polvet osuvat ravatessaan toisiinsa (Vuolukka n.d.). Polvisuojien hinnat ovat noin 20-100 euroa (Polvisuojat n.d.) Jos hevonen on hajavarpainen eli kaviot osoittavat ulospäin, lyövät nämä hevoset usein varsinkin kurveissa polviinsa. Myös kengityksellä voi olla vaikutusta polviin lyömiseen. (Moisio 2014.)

Kuvio 61. Polvisuojat (Määttä 2014)

Säärisuojat (ks. kuvio 62), joita voidaan käyttää sekä etu- että takajaloissa, suojaavat hevosen jalkoja iskuilta ja kolhuilta. Suojan tulee olla hevoselle oikean mittainen, jotta se suojaa tarpeeksi, mutta ei kuitenkaan hierrä jalan ihoa rikki. Suojia on eri mallisia ja eri materiaaleista tehtyinä. Suojissa on yleensä kiinnityksenä ainakin tarrat sekä usein myös soljet. Tarrat voi kiinnittää kireälle, mutta tarrojen alapuolella oleva solki jätetään hieman löysemmälle. (Svartsjö 2011.) Säärisuojien hinnat vaihtelevat 20-130 euron välillä mallista riippuen (Säärisuojat n.d.).

Kuvio 62. Takajalan säärisuojat (Määttä 2014)

Kainalosuojat (ks. kuviot 63 ja 64) suojaavat hevosen kainaloita etukavion iskuilta. Kainalosuojia on käytössä etenkin talvisin, kun hevosilla on hokkikengät. (Svartsjö 2011.) Niitä käytetään sekä lämmin- että kylmäverisillä, mutta varsinkin suomenhevosilla ne ovat käytetympi varuste (Airaksinen 2014). Suomenhevoset

lyövät kainaloihinsa enemmän, kuin lämminveriset, koska suomenhevosen etujalan liike on pyörivä (Moisio 2014). Kainalosuojien hinnat ovat 100-150 euroa (Kainalosuojat n.d.).

Kuvio 63. Kainalosuojien remmejä (Määttä 2014)

Kuvio 64. Kainaloa suojaava osa (Määttä 2014)

Putsit (ks. kuvio 65) suojaavat hevosen jalkoja iskuilta hevosen liikkuessa. Putseja käytetään hevosilla myös niiden tarhatessa, jotta hevonen ei loukkaisi itseään ulkoillessaan. (Airaksinen 2014.)

Painoputsit (ks. kuvio 65) tuovat suojaavan ominaisuuden lisäksi hevoselle ravivarmuutta. Usein hevosilla käytetään painoputseja etenkin etujaloissa. Painon tuominen voi auttaa laukkailevaa hevosta saamaan ravirytmistä paremmin kiinni.

(Airaksinen 2014.) Putseilla saadaan tarvittaessa hevosen balanssi eli ravin tasapaino kohdalleen (Moisio 2014). Painoputseja myydään eripainoisina esimerkiksi 130-230g. Putsien hinnat ovat noin 10-30 euroa/pari. (Kavionsuojat n.d.)

Kuvio 65. Vas. painoputsi, oik. tavallinen putsi (Määttä 2014)

Skalpparit kiinnitetään takakavioihin niiden ympäri. Skalppareiden tarkoituksena on suojata kaviota etukavioiden lyönneiltä. (Svartsjö 2011.) Joissakin skalppareissa on koukku valmiina paikallaan pysymisen takaamiseksi (ks. kuvio 66) . Koukku laitetaan kavion ja kengän väliin, johon on tehty sitä varten kolo. (Skalpparit n.d.)

Kuvio 66. Skalpparit koukulla (Skalpparit n.d.)

3.11 Ravihevosen muita varusteita

Häntäraudan (ks. kuviot 67 ja 68) tehtävä on pitää häntä paikoillaan. Jos hevonen huiskii paljon hännällään, voi se häiritä kilpailutilanteessa käskyjen vastaanottamista,

jolloin häntärauta auttaa hevosen suorituksessa ja keskittymisessä. Varsinkin tammoilla käytetään häntärauta. (Airaksinen 2014.) Häntäraudan hinta on noin 50 euroa (Ravurin lisävarusteet n.d.).

Kuvio 67. Häntärauta (Määttä 2014)

Kuvio 68. Häntärauta sovitettuna (Määttä 2014)

Joillain hevosilla käytetään takapuolen päällä **potkuremmiä** potkimisen hillitsemiseksi (ks. kuvio 69). Potkuremmien valmistusmateriaali on yleensä nahka tai synteettinen materiaali. Siinä on soljet aisoihin kiinnitystä varten. Ravikilpailuissa potkuremminä ei saa käyttää muuta kuin virallista potkuremmiä eli ei narua tai pinteliä. (Sallitut muut varusteet n.d.) Potkuremmien hinta on noin 30 euroa. Potkuremmiin myydään kiinnityksen parantamiseksi kumisia kiinnitysremmejä. Kuminen kiinnitysremmi pitää potkuremmien paremmin paikoillaan, kun se on kiinnitetty aisoihin (ks. kuvio 70). Tämän remmin hinta on noin 3 euroa/kpl. (Potkuremmit n.d.)

Kuvio 69. Potkuremmi (Määttä 2014)

Kuvio 70. Kuminen kiinnitysremmi (Määttä 2014)

Hevosella, joka vetää ilmaa takapäästään, käytetään yleensä **ilmanvetosuojaa** (ks. kuvio 71). Suojan tulee olla hevoselle sopivanlainen/kokoinen ja suoja myydään erikseen tammoille ja oreille/ruunille. Suoja kiinnitetään häntäremmiin ja se kulkee takajalkojen välistä mahan alta mahavyöhön kiinni. (Muut sallitut varusteet n.d.) Ilmanvetosuojan hinta on noin 40-60 euroa (Ilmanvetosuojat n.d.).

Ilmanvetäminen voi olla hevosella tapa tai merkki jostain ongelmasta.

Ilmanvetämistä aiheuttaa esimerkiksi stressi ja mahaongelmat. (Airaksinen 2014.)

Kuvio 71. Ilmanvetosuoja (Muut sallitut varusteet n.d.)

Joskus hevonen saattaa painaa leukaansa kaulaansa vasten, jolloin hevosen hengitys vaikeutuu ja niin sanotusti loppuu henki. Tällaisella hevosella voidaan käyttää **leuan alla putkea tai levyä** (ks. kuvio 72). (Tarkkailtavat pään varusteet n.d.)

Kuvio 72. Putki hevosen leuan alla (Tarkkailtavat pää varusteet n.d.)

Hännänsidontaremmiä (ks. kuvio 73) käytetään potkimisen ja hännällä huiskimisen estämiseksi. Ravikilpailuissa hännän saa sitoa ainoastaan nahkaisella ohuella narulla. Häntä sidotaan kärryyn kiinni. Häntä tulee sitoa jouhista, ei häntäruodosta, sillä jos sattuu jokin onnettomuustilanne, esimerkiksi kärryt kaatuvat, ei häntäruoto vaurioituisi. (Muut tarkkailtavat varusteet n.d.) Remmin hinta on 4 euroa (Aisaremmit ja häntäremmit n.d.)

Kuvio 73. Hännänsidontaremmi (Määttä 2014)

Joillain hevosilla on tapana nostaa päätään ja samalla ne yrittävät välttää kuolaimen vaikutusta (Airaksinen 2014). **Kiintomartingaali** (ks. kuvio 74) on remmi joka kulkee hevosen leuan alta irtoturpahihnan/mustalaisriimun lenkistä joko rintaremmiin solkeen tai etujalkojen välistä mahavyöhön. Remmissä on välissä oltava joustava osa esimerkiksi rengas. (Tarkkailtavat varusteet n.d.)

Kiintomartingaali vaikuttaa hevoseen niin, että se estää hevosta nostamasta päätään liian ylös. Jos hevonen saa nostettua päätänsä liikaa, voi kuolaimen vaikutus lakata eli hevosen hallittavuus voi kadota. Tämä asia pyritään välttämään kiintomartingaalin käytöllä. (Airaksinen 2014.) Kiintomartingaalilla saadaan myös pystypäisen hevosen lähteminen startissa varmemmaksi eli laukan mahdollisuus vähenee (Moisio 2014).

Kuvio 74. Kiintomartingaali (Määttä 2014)

3.11 Montè eli raviratsastus

3.11.1 Yleistietoa montèsta

Montè eli raviratsastus on yksi ravikilpailujen muodosta. Erona siinä on kärrylähtöön periaatteessa vain se, että hevosella on kärryjen tilalla satula ja hevosella ratsastetaan. Montèssa kilpaillaan kärrylähtöjen kilpailusääntöjen mukaisesti eli tämäkään ei tuo eroa monten ja kärrylähtöjen välille. Joitain eroja on kilpailuissa sallituissa varusteissa eli montèssa on kuolaimia, joita ei saa käyttää kärrylähdöissä sekä montèssa on sallittua käyttää kaksia ohjia. Kärrylähtöjen tapaan myös montèssa on omat lähtönsä lämminverisille ja kylmäverisille (suomenhevoset). Suomessa montè lähtöjä järjestetään parisensataa vuodessa ja vuoden kohokohta on Suomen mestaruus kilpailut. (Montè- eli raviratsastus 2013.)

Alun perin laji on lähtöisin Ranskasta, missä montèssa kilpailtiin ensimmäisen kerran vuonna 1836. Ranskassa laji on hyvin suosittu ja arvostettu. Suomessa ensimmäinen montè lähtö järjestettiin Vermossa vuonna 1979. (Montèn historia 2013.)

3.11.2 Montèn varusteet

Montèlähdössä hevosella on suitset ja satula sekä mahdolliset lisävarusteet. Rintaremmiä ja häntäremmiä ei ole pakko käyttää, mutta niiden käyttöä suositellaan. Kilpailutilanteessa sallittuja kuolaimia ovat kärrylähdöissä sallittujen lisäksi neljä erilaista kuolaintyyppiä. Potkivalla hevosella voi pitää punaista nauhaa hännässä varoituksena muille. Ohjaslenkkien käyttö ei ole pakollista. (Montè varusteet n.d.)

Baucher kuolain (ks. kuvio 75) on hieman vahvempi kuolain, kuin tavallinen nivelkuolain, sillä baucher kuolain tuo aavistuksen vipuvaikutusta, jolloin kuolain vaikuttaa enemmän. Vipuvaikutusta syntyy, koska poskihihnat kiinnitetään pienempiin renkaisiin ja ohjat isompiin renkaisiin, jolloin ohjista vedettäessä syntyy hevosen niskaan painetta. Myös hevosen kääntäminen helpottuu vipuvarren ansiosta. (Peltonen 2012.)

Kuvio 75. Baucher kuolain

Hinta n. 25 euroa (Baucher kuolain n.d.)

Kankikuolainta (ks. kuviot 76 ja 77) käytetään joko yksistään tai sitten nivelkuolaimen kanssa samaan aikaan. Kaksien kuolaimien kanssa käytetään myös kaksia ohjia eli toiset ohjat tulevat kiinni kankikuolaimeen ja toiset nivelkuolaimeen. Kankikuolaimessa kulkee litteä ketju leuan alta. Ketju aiheuttaa vipuvaikutuksen leukaan, kun kankiohjista vedetään. (Montè varusteet n.d.) Ketjun pituus vaikuttaa kuolaimen voimakkuuteen samoin kuin kangen pituus. Vipuvaikutuksen aiheuttaa myös kuolaimen liikkuminen ohjista vedettäessä eteenpäin, jolloin kuolain aiheuttaa painetta hevosen niskaan poskilihnojen kiristyessä. Kankikuolain on melko tehokas kuolain ja sitä ei tule käyttää liian voimakkailla ohjasotteilla. (Kuolaimet n.d.)

Kuvio 76. Kankikuolain

Hinta n. 30-40 euroa (Montè varusteet n.d.)

Kuvio 77. Kankikuolain ja nivelkuolain sovitettuna (Montè varusteet n.d.)

Pelham-kuolain on melko vastaava, kuin kankikuolain. Pelham-kuolainta voidaan käyttää joko yksien tai kaksien ohjien kanssa. Yksien ohjien kanssa tulee käyttää niin sanottua deltaohjaa, joka kiinnitetään kuolaimen varsien päihin ja tähän ohjaan kiinnitetään sitten yksi varsinainen ohja (ks. kuvio 78). (Montè varusteet n.d.)

Kuvio 78. Pelham kuolain (deltaohja ympyröity)

Hinta n. 30 euroa (Montè varusteet n.d.)

Olympiakuolain (ks. kuvio 79) kiinnitetään niin, että ylimpiin renkasiin laitetaan poskihinnat ja ohjat kiinnitetään alempiin renkasiin. Vipuvaikutusta saadaan aikaan leukalenkilä ja mitä alemmaksi ohjat on kiinnitetty, sen vahvempi on kuolaimen vaikutus. (Montè varusteet n.d.) Olympiakuolain voitaisiin sallia myös kärrylähdöissä, sillä tämä kuolain voisi sopia monelle kärrylähtöjen hevoselle. Sillä saadaan hieman voimakkaampi vaikutus aikaan kuolaimen olematta kuitenkaan liian kova (Airaksinen 2014.)

Kuvio 79. Olympiakuolain

Hinta n. 15-40 euroa (Montè varusteet n.d.)

Hevosella käytettävän **satulan** (ks. kuvio 80) tulee olla hevoselle sopivan kokoinen ja sen tulee olla suunniteltu kilpailuissa aikuisen käyttöön. Vastinhihnoja tulee olla kaksi tai jos satulassa on vain yksi vastinhihna, tulee käyttää lisäksi varmuushihnaa. (Montè varusteet n.d.) Satuloita valmistetaan eri painoisia ja erilaisista materiaaleista. Satulan paino voi olla esimerkiksi vain 0,5 tai 1,5 kg. Niiden hinnat yleensä vaihtelevat mallin mukaan 200-500 euron välillä. (Montè hevoselle n.d.)

Kuvio 80. Montè satula (Montè hevoselle n.d.)

4 Pohdinta

Hevonen on upea eläin, jonka terveydestä ja hyvinvoinnista tulee huolehtia. Ravihevosilla hyvinvoinnin vaaliminen on erityisen tärkeää, sillä huonovointinen ja sairas eläin ei menesty raviradalla. Joillekin ihmisille ravit ovat pelkkä harrastus, mutta useimmilla ravihevosten valmentajilla on tavoitteena saada hevonen menestymään ja samalla saada valmentamisesta tuloa. Hyvä hevonen ei tarvitse välttämättä niin paljoa työtä, kuin huonompi, vaikka kaikki hevoset vaativat paljon, että ne pääsevät edes radalle yrittämään. Lahjakkaalla hevosella voi radalle pääsy olla kuitenkin hieman yksinkertaisempaa.

Varusteet ovat tärkeä osa ravihevosen valmentamista ja sen kanssa kilpailemista. Osa varusteista on tietysti pakollisia eli ei radalle voida esimerkiksi ilman suitsia mennä, mutta osa hevosista tarvitsee enemmän varusteita, kuin joku toinen. Hevosetkin ovat yksilöitä, vaikka ne saattavat ulkopuolisen silmissä näyttää samalta ja voisi luulla, että kun laitetaan päälle vain perusvaljaat, niin kaikki kulkevat yhtä hyvin. Osa hevosista, ehkä nämä hieman ”työläämmät” yksilöt, tarvitsevat hieman varusteista apua.

Varusteiden avulla pystytään saamaan aikaan paljonkin muutosta, vaikka itse muutos varustekokonaisuudessa ei olisi niin suuri. Esimerkiksi vedettävien silmälappujen käyttö startissa loppusuoralla voi saada hevosen suoritukseen niin paljon potkua, että voitto voi ratketa pelkkien silmälappujen käytöllä. Hevonen on kuitenkin hyvin herkkä eläin ja pienikin muutos voi vaikuttaa. Usein, jos jotain ongelmia esiintyy, koitetaan varustemuutoksella saada aikaan muutosta parempaan. Aina muutos ei kuitenkaan auta ja onkin hyvä tietää perusasioita varusteiden käytöstä ja niiden käyttötarkoituksesta, jolloin on helpompi suunnitella, mitä varustetta kannattaisi kokeilla. Tässä opinnäytetyössä asiaa selvitettiin ja vastauksia saatiin hyvin.

Työssä tärkeinä lähteinä olivat internet, alan kirjallisuus ja haastattelut, joiden pohjalta työ saatiin tehtyä. Haastateltavien ravivalmentajien ammatiosaaminen ja käytännöstä opitut asiat toivat työhön syvyyttä. Heidän monien vuosikymmenien kokemus alalta kyllä kuului haastatteluiden vastauksista. Hevosten kanssa oppii juuri

parhaiten käytännöstä ja virheidenkin kautta. Kokeileminen ja avoin asenne auttaa hevosten valmentajaa oppimaan. Täytyy uskaltaa kysyä neuvoa eikä saisi olla liian ylpeä, sillä varsinkin vanhemmilla hevosihmisillä on hyviä neuvoja annettavana ja vanhan kansan hevosoppeja ei saisi unohtaa.

Mahdollisuus kuvata käytännössä käsiteltäviä varusteita toivat työhön havainnollisuutta ja apua varusteen tiedostamiseen ja käytön ymmärtämiseen. Varsinkin ihmisen, jolla ei ole mitään käsitystä ravihevosen varusteista, on mahdotonta ymmärtää ilman kuvia varusteesta oikeastaan mitään.

Ravikilpailuissa varusteiden valvonta on tehokasta ja hyvin tarpeellista. Rangaistuksia tulee antaa heti tarvittaessa, sillä varsinkin hevoselle kivun aiheuttaminen tai muiden kanssakilpailijoiden vahingoittaminen tahallisesti on ehdottoman rangaistava teko. Ravikilpailut ovat kuitenkin ihmisen keksintö ja hevoset juoksevat siellä ihmisen tahdosta, jolloin hevosta ja muita kilpailijoita tulee kunnioittaa. Kiellettyjen ja sallittujen varusteiden osalta ei haastateltavien mukaan ollut juurikaan mitään muutostarvetta. Joitain pieniä muutoksia voisi tehdä, esimerkiksi olympiakuolaimen salliminen kärrylähdöissä. Pääasia on se osataanko varusteita käyttää oikein ja onko varuste tarpeellinen. Esimerkiksi pehmeästäkin kuolaimesta saa kovakätinen kuski kovan eli tärkeintä on se, että varuste soveltuu hevoselle ja sille ei aiheudu siitä kipua. Varusteiden liiallisella käytöllä ei kuitenkaan saa ihmeitä aikaan eli jos hevonen on yksinkertaisesti lahjaton tai muuten huono, ei siitä saada huippuravuria vaikka laitettaisiin kaikki varusteet päälle.

Opinnäytetyön tekeminen syvensi paljon ennestään oppimaani ja sain paljon uutta tietoa. Työn tekeminen oli mielenkiintoista ja olen lopputulokseen tyytyväinen. Minua jäi kuitenkin hieman harmittamaan se, että en saanut haastatteluita muutamilta henkilöltä, joilta olisin halunnut saada näköäkulmia. Muutenkin koin haastateltavien kiinni saamisen välillä hankalana. En osaa syytä sanoa, mutta ymmärrän, että varsinkin kokopäiväisesti tallilla työskentelevien on ehkä vaikea aina olla tavoitettavissa. Olin kuitenkin tyytyväinen haastatteluihini suostuneiden henkilöiden mielenkiintoon tehtävääni kohtaan ja heidän vastauksiinsa.

Lähteet

Aaltonen, S. , Haljoki, M., Korkala, V., Länsiluoto, J., Norvela, H., Olamo, R. & Raevuori, A. 1982. Suuri suomalainen ravikirja. Porvoo. WSOY.

Airaksinen, R. 2014. Ravihevosten valmentaja. Haastattelu 26.11.2014.

Aisaremmit ja häntäremmit. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 2.12.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=61

Ansio, J., Ertola, K., Hautala, K., Junntila, J. & Lahtinen, M. 2011. Hippoksen varusteopas. Viitattu 14.11.2014.
http://www.hippos.fi/files/1500/varusteopas_2011.pdf

Apuohjat. 2014. Hevosen apuohjat, obersekki. Viitattu 24.6. 2014.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Apuohjat>

Baucher kuolain. N.d. Hevarin varusteet. Viitattu 21.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_details.php?p=1359

Crescendo kuolain. 2014. Hevosväylän ravivarusteet. Viitattu 23.6.2014.
<http://www.hevosvayla.fi/product/237/crescendo-kuolain>

Dr. Bristol Bit. 2012. Dave Wilson harness. Viitattu 1.12.2014.
<http://www.davewilsonharness.com/drbristol-bit-24-p.asp>

Frisco june. 2014. Hevosväylän ravivarusteet. Viitattu 23.6.2014.
<http://www.hevosvayla.fi/product/245/ravikuolain--frisco-june>

Frisco june kuolain. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 24.6.2014.
http://www.hevari.fi/product_details.php?p=388

Eri-Aaroni. N.d. Sukupostissa suomenhevosori Eri-Aaroni. Viitattu 22.6.2014.
<http://www.sukuposti.net/hevoset/eri-aaroni/galleria/265197>

Hevosalan tunnusluvut 2013. 2013. Suomen Hippoksen tunnuslukuja. Viitattu 14.11.2014. http://www.hippos.fi/suomen_hippos_ry/hevosalan_tunnusluvut

Hippos kitaraudat. N.d. Hippoksen varusteopas. Viitattu 19.9.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/sallitut_varusteet/kitaraudat

Hippos sekit. N.d. Hippoksen varusteopas. Viitattu 19.9.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/sallitut_varusteet/sekit

Hopples. N.d. Trot-pace varusteet. Viitattu 01.12.2014.
<http://www.trotpace.com/contact/>

Hungton kitarauta. N.d. Teivon ravivaruste. Viitattu 6.10.2014.
<http://www.teivonravijaratsastus.fi/fi/Hevoset/Ravihevosenvarusteet/Ravikuolaimet/60/Hungton+kitarauta/1086>

Ilmanvetosuojat. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 2.12.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=80

Järvsöfaks. 2013. Kylmäveriori Järvsöfaks. Viitattu 24.6.2014.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/J%C3%A4rvs%C3%B6faks>

Järvsöfaks kuolain. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 24.6.2014.
http://www.hevari.fi/product_details.php?p=391

Kainalosuojat. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=155

Kavionsuojat. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=154

Kielletyt varusteet. N.d. Hippoksen ravivarusteopas. Viitattu 2.12.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/kielletyt_varusteet

Kilpailueläinlääkäri ja valjakkotarkkailija. N.d. Kilpailujen toimihenkilöt ja toimenkuvat. Viitattu 1.12.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/saannot/ravikilpailusaannot/kilpailuelainlaakari_ja_valjakkotarkkailija.416.xhtml

Kirppu. N.d. Sukupostissa suomenhevosori Kirppu. Viitattu 17.6.2014.
<http://www.sukuposti.net/hevoset/kirppu/galleria/704846>

Kitaraudat. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 2.7.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=74

Kitarauta, nivelletty. N.d. Ravikauppa. Viitattu 6.10.2014.
<http://www.ravikauppa.fi/13597.html>

Kontio, M. 2013. Valjastusohjeita. Viitattu 14.11.2014.
<http://www.ulpukka.tarjoaa.fi/35>

Korvahuput ja pallot. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 7.10.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=77

Kuolaimet. 2013. Tietoa hevosen kuolaimista. Viitattu 23.6.2014.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kuolaimet>

Kuolaimet. 2014. Hööks tietoa kuolaimista. Viitattu 23.6.2014.
<http://www.hooks.fi/Assets/ContentPages/infoBett.aspx?deptid=970>

- Kuolaimet. N.d. Hevosien kuolaimia. Viitattu 21.11.2014.
<http://snowhorse.wordpress.com/tietonurkka/suitset/kuolaimet/>
- Jenkkirauta. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 17.9.2014.
http://www.hevari.fi/product_details.php?p=397
- Mahavyöt. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 24.6.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=63
- Mckerron kitarauta. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 17.9.2014.
http://www.hevari.fi/product_details.php?p=400
- Moisio, R. 2014. Ravihevosten valmentaja. Haastattelu 1.12.2014.
- Montè hevoselle. N.d. Hevarin montè varusteet. Viitattu 21.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=311
- Montèn historia. 2013. Suomen monte ohjastajien kotisivut. Viitattu 21.11.2014.
<http://monteohjastajat.com/monte-raviratsastus/monten-historia>
- Montè- eli raviratsastus. 2013. Suomen monte ohjastajien kotisivut. Viitattu 21.11.2014. <http://monteohjastajat.com/monte-raviratsastus/esittely>
- Montè varusteet. N.d. Hippoksen ravivarusteopas. Viitattu 21.11.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/sallitut_varusteet/mont_evarusteet
- Murto. N.d. Sukupostissa suomenhevosori Murto. Viitattu 6.10.2014.
<http://www.sukuposti.net/hevoset/murto/galleria/49952>
- Muut pään varusteet. N.d. Hippoksen ravivarusteopas. Viitattu 7.10.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/sallitut_varusteet/muut_paan_varusteet
- Muut tarkkailtavat varusteet. N.d. Hippoksen ravivarusteopas. Viitattu 1.12.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/tarkkailtavat_varusteet/muut_varusteet
- Niskasekki. N.d. Ravikaupan ravituotteet. Viitattu 30.6.2014.
<http://www.ravikauppa.fi/11626.html>
- Obersekit. N.d. Hevarin ravivarusteet, obersekit. Viitattu 24.6.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=66
- Ohjat. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 26.6.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=64

Peitsari. 2011. Tietoa peitsari hevosista. Viitattu 16.6.2014
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Peitsari>

Peltonen, P. 2012. Tietoa kuolaimista. Viitattu 28.11.2014.
<http://pennien.blogspot.fi/2012/02/kuolaimet.html>

Pesu. V. 2008. Raviurheilun maailma. Jyväskylä. Mäntykustannus Oy.

Polvisuojat. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=151

Potkuremmit. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=76

Rangaistusmääräykset. 2014. Hippoksen ravikilpailujen rangaistusmääräykset.
Viitattu 1.12.2014.
http://www.hippos.fi/files/5728/ravikilpailujen_rangaistusmaaraykset_140701.pdf

Ranskalainen automaattisekki. N.d. Ravivaruste S.Hartikainen. Viitattu.30.6.2014.
<http://www.ravivaruste.fi/fi/Ravurin+varusteet/Suitset+ja+sekit/50/W-Ranskalainen+automaattisekki+%2Bper%C3%A4/1105>

Ravisuitset N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 23.6.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=65

Ravurin lisävarusteet. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=75

Raymond check. 2012. Dave Wilson harness. Viitattu 1.12.2014.
<http://www.davewilsonharness.com/raymond-check-with-burch-279-p.asp>

Rintaremmit. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 6.10.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=62

Sallitut kuolaimet. N.d. Hippoksen ravivarusteopas. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/sallitut_varusteet/kuolaimet

Sallitut muut varusteet. N.d. Hippoksen ravivarusteopas. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/sallitut_varusteet/muut_varusteet

Silat. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 6.10.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=386

Skalpparit. N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_details.php?p=320

Soft touch sienikumikuolain. N.d. Hevosväylän ravivarusteet. Viitattu 26.6.2014.
<http://www.hevosvayla.fi/product/246/soft-touch-sienikumikuolain--puoltaja>

Suitset. 2013. Tietoa hevosen suitsista. Viitattu 23.6.2014.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Suitset>

Suitset N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 6.10.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=65

Svartsjö, M. 2011. Jalkasuoja on halpa vakuutus. Viitattu 17.11.2014.
<http://www.shkl.net/wp-content/uploads/2011/12/jalkasuoja-on-halpa-vakuutus.pdf>

Säärisuojat N.d. Hevarin ravivarusteet. Viitattu 17.11.2014.
http://www.hevari.fi/product_catalog.php?c=159

Tarkkailtavat varusteet. N.d. Hippoksen varusteopas. Viitattu 30.6.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/tarkkailtavat_varusteet/martingalit_ja_sekit

Tarkkailtavat pään varusteet. N.d. Hippoksen varusteopas. Viitattu 28.11.2014.
http://www.hippos.fi/raviurheilu/ravihevonen/varusteopas/tarkkailtavat_varusteet/muut_paan_varusteet

Tunnusluvut 2013. 2013. Hevosalan tunnusluvut 2013. Viitattu 12.6.2014.
http://www.hippos.fi/files/9102/Tunnusluvut_2013_.pdf

Valjaat. 2013. Kilpavaljaiden perusosat. Viitattu 23.6.2014.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Valjaat>

Vuolukka, M. N.d. Raviurheilu on välineurheiluakin. Viitattu 28.11.2014.
<http://www.hevosnetti.com/?id=juttu153>

Z Guide.2012. Dave Wilson harness. Viitattu 1.12.2014.
<http://www.davewilsonharness.com/z-guide-278-p.asp>

Liitteet

Liite 1 Haastattelu

Aihe:

Ravihevosella valmennuksessa ja kilpailutuksessa yleisimmin käytettävät varusteet ja niiden käyttötarkoitus

Haastateltava: Airaksinen Risto/ Moisio Rami

Päivämäärä: 19.11.2014

1. Kertoisitko hieman omista taustoistasi hevosurheilun parissa?
2. Mitä olet yleisesti mieltä Suomen raviurheilun tasosta?
3. Kertoisitko seuraaville varusteille käyttötarkoituksen, varusteen vaikutuksen hevoseen ja millaiselle hevoselle se soveltuu:

Kuolaimet

- Nivelkuolain
- Suorakuolain
- Bristol (kolmipala) kuolain
- Puoltajankuolain
- Crescendo kuolain
- Frisco June kuolain
- Järvsöfaks kuolain
- Sienikuolain

Obersekit

- Niskasekki

Muut sekkit

- Raymond sekki
- Frank O`Mara sekki
- Kanadansekki

Kitaraudat

- Suora kitarauta
- Burch kitarauta
- Taivutettu kitarauta

- Hungton kitarauta
- Jenkkirauta
- McKerron kitarauta
- Crabb kitarauta
- Nivelletty kitarauta

Silmälaput

- Kokolaput
- Puolilaput
- Vedettävät
- Murphy lappu
- Himentimet

Korvapallot ja huput

- Vedettävät huput
- Vedettävät pallot

Päätanko

Suojat

- Polvisuojat
- Etu- ja takasäärisuojat
- Kainalosuojat
- Putsit
- Painoputsit
- Skalpparit

Häntärauta

Kurkkutuki

Ilmanvetosuoja

4. Tuleeko mieleesi vielä jokin varuste, joka olisi mielestäsi hyvä mainita työssäni?
5. Kieltäisitkö jonkin tällä hetkellä sallitun varusteen käytön? Miksi?
6. Sallisitko jonkin tällä hetkellä kielletyn varusteen käytön? Miksi?